

ความต้องการ และปัจจัยส่งเสริมการศึกษาต่อ และคุณลักษณะ
บัณฑิตที่พึงประสงค์ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
ของพยาบาลวิชาชีพในเขตสุขภาพที่ 9
Needs, Promoting Factors for
Continuing Education, and Desired Graduate Attributes
in The Master of Nursing Science Program among
Professional Nurses in Public Health Region 9

สิริรัตน์ ฉัตรชัยสุชา, วท.ม. (Sirirat Chatchaisucha, M.Sc.)¹

สมดี อนันต์ปฏิเวธ, ประ.ด. (Somdee Ananpatiset, Ph.D.)^{2*}

ธัญญารักษ์ แสงบุญไทย, พย.ม. (Thanyarak Sangboonthai, M.N.S.)³

ชีวรรัตน์ วิภักดิ์, พย.ม. (Cheewarat Wipak, M.N.S.)⁴

Received : April 24, 2024

Revised : November 22, 2024

Accepted : November 24, 2024

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการ และปัจจัยส่งเสริมการศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตของพยาบาลวิชาชีพในเขตสุขภาพที่ 9 รวมถึงคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

วิธีการวิจัย: เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพจำนวน 388 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามความต้องการ ปัจจัยส่งเสริมการศึกษาต่อ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of consistency: IOC) เท่ากับ 0.93 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัจจัยส่งเสริมการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.84 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย: พบว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ร้อยละ 29.12 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาต่อ ต้องการศึกษาในสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.67 รองลงมา เป็นสาขาการบริหารการพยาบาล ร้อยละ 26.55 ส่วนปัจจัยส่งเสริมการศึกษาต่อ พบว่า ทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำทางการพยาบาล

2) ความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในสาขาที่ศึกษา และ 3) ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการศึกษาที่ได้สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต และเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตตามความคาดหวังของพยาบาลวิชาชีพ

คำสำคัญ: ความต้องการ, ปัจจัยส่งเสริมการศึกษาต่อ, หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์, เขตสุขภาพที่ 9

¹รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

(Associate Professor, Faculty of Nursing, Vongchavalitkul University)

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

(Assistant Professor, Faculty of Nursing, Vongchavalitkul University)

^{3,4} อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

(Lecturer, Faculty of Nursing, Vongchavalitkul University)

*ผู้รับผิดชอบบทความ (Corresponding author)

Email: somdee_ana@vu.ac.th

Abstract

Objectives: This study aimed to examine the needs, promoting factors for continuing education, and desired graduate attributes in the Master of Nursing Science Program among professional nurses in Public Health Region 9.

Methods: This descriptive study included 388 professional nurses selected through multi-stage sampling. Data was collected using a questionnaire designed to assess needs, promoting factors for continuing education, and desired graduate attributes in the Master of Nursing Science Program. The questionnaire was validated by three experts achieving an index of consistency (IOC) of 0.93. The reliability of the promoting factors section, assessed using Cronbach's alpha coefficient, was 0.84. Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation.

Results: Among the participants, 29.12% expressed a need to enroll in the Master of Nursing Science Program. The most preferred program specialization was Adults and Elderly Nursing (48.67%), followed by Nursing Management (26.55%). All promoting factors for continuing education were rated at a high level. The top three desired graduate attributes were: 1) nursing leadership, 2) knowledge, skills, and expertise in the field of study, and

3) information technology skills. These findings provide essential data for the development of the Master of Nursing Science Program and offer guidelines for aligning graduate attributes with the expectations of professional nurses.

Keywords: needs, promoting factors for continuing education,

Master of Nursing Science Program, desired graduate attributes, Public Health Region 9

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากภาวะของการขาดแคลนพยาบาลวิชาชีพและอาจารย์พยาบาล ร่วมกับความผันผวนของปัญหาด้านสุขภาพและความก้าวหน้าของการบำบัดรักษาในสังคมปัจจุบันและอนาคต เป็นความจำเป็นที่พยาบาลวิชาชีพต้องมีการพัฒนาตนเองทั้งทางด้านความรู้ ความสามารถ เพื่อให้ก้าวทันความรู้ด้านสุขภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เกิดขึ้น และเป็นการช่วยให้ประชาชนได้รับบริการด้านสุขภาพที่มีคุณภาพ การพัฒนาเชิงวิชาชีพจึงต้องมุ่งเน้นในเรื่องของการเพิ่มปริมาณของพยาบาลวิชาชีพที่เพียงพอ และเพิ่มศักยภาพของพยาบาลวิชาชีพในการดูแลสุขภาพของประชาชนได้อย่างมีคุณภาพในมิติต่าง ๆ ดังนั้น พยาบาลวิชาชีพทุกคนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความใฝ่รู้ความรู้ใหม่ ๆ ที่ทันสมัย ภายใต้หลักฐานเชิงประจักษ์อย่างต่อเนื่อง ทั้งจากการอบรมในหลักสูตรระยะสั้นหรือระยะยาว ซึ่งการศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ช่วยให้พยาบาลวิชาชีพได้พัฒนาตนเองในความรู้ความสามารถในวิชาชีพพยาบาล ซึ่งเป็นการพัฒนาวิชาชีพพยาบาล ที่เน้นการวิจัยทางการพยาบาล เพื่อให้ทันต่อความรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงในยุคเทคโนโลยีอย่างฉับพลัน (Disruption Technologies) และรองรับสถานการณ์ด้านสาธารณสุขที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

การเปลี่ยนแปลงในการให้บริการด้านสุขภาพที่เกิดขึ้นนี้ ส่งผลให้บุคลากรสุขภาพต้องมีการปรับตัวในทุกสาขา รวมถึงบุคลากรทางการแพทย์พยาบาล ซึ่งเป็นบุคลากรสาธารณสุขกลุ่มใหญ่ที่สุดในประเทศ ที่มีความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมและเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ และทักษะการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการทางสังคมในอนาคตเพิ่มขึ้น (อารีวรรณ กลั่นกลิ่น และวาสนา อุบป้อ, 2564) เนื่องด้วยการจัดการศึกษาในระดับปริญญาโทนั้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสร้างและประยุกต์ใช้ความรู้ใหม่เพื่อการพัฒนางานและสังคม จึงช่วยให้พยาบาลวิชาชีพที่ศึกษาต่อในระดับปริญญาโทได้พัฒนาตนเองโดยการแสวงหาความรู้และมีการฝึกฝนทักษะของความรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง

การศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต เป็นการผลิตมหาบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในระดับสูง เป็นผู้ที่มีความเป็นผู้นำความก้าวหน้าทางวิชาการ และสามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้การพยาบาลบุคคลทุกช่วงวัย โดยเฉพาะผู้ที่มีปัญหาสุขภาพที่ซับซ้อน ซึ่งสามารถนำไปพัฒนาวิชาชีพและการให้บริการพยาบาลได้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการภาคการทำงาน และสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา มีการศึกษาพบว่า

ความต้องการการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาของพยาบาลวิชาชีพยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 10 ปี มีการศึกษาต่อสูงกว่าช่วงการทำงานอื่น โดยภายหลังสำเร็จการศึกษา พยาบาลวิชาชีพยังคงทำงานด้านบริการมากกว่าด้านอื่น (ทิพย์รัตน์ สิงห์ทอง, จิราพร เขียวอยู่, บัณฑิต ถิ่นคำรพ, กฤษดา แสงดี, และดวงทิพย์ ธีระวิทย์, 2560) โดยเหตุผลสำคัญของพยาบาลวิชาชีพในการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโท มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคลและความพร้อมในการศึกษาต่อของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแต่ละสถานบริการสุขภาพมีความแตกต่างกัน ดังการศึกษาของพร้อมจิตกร ห่อนบุญเหิม (2561) ได้วิจัย เรื่อง ความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการผดุงครรภ์ของพยาบาลวิชาชีพจำนวน 237 คน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ทำงานในแผนกสูติกรรมหรืองานอนามัยแม่และเด็ก ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อ โดยมีเหตุผลเพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติม นำความรู้มาใช้ในการทำหน้าที่ในปัจจุบัน และเพื่อยกระดับคุณวุฒิให้สูงขึ้น นอกจากนี้ ยังมีผลการศึกษาที่ผ่านมาเกี่ยวกับความต้องการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตในประเด็นที่พยาบาลวิชาชีพต้องการ ได้แก่ สาขาที่พยาบาลวิชาชีพสนใจในการศึกษาต่อมากที่สุด คือ สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ (สมปอง พะมุลิตา, สมจิตต์ ลุประสงค์, วรรณชน ปาพรม, อมรรัตน์ นระสนธิ์, สงวน ธาณี, และภูษณิศรา มีนาเขตร, 2564; รัตนา จารุวรรณ และคณะ, 2561) ด้านเหตุผลที่ต้องการศึกษา คือ เพิ่มความรู้และประสบการณ์ และเพิ่มวุฒิการศึกษา ด้านแรงจูงใจต่อสถาบันที่เลือกศึกษา คือ มีหลักสูตรเป็นที่นิยมและ

เป็นประโยชน์ต่องานปัจจุบัน/อนาคต และสะดวกในการเดินทาง ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานส่วนใหญ่ให้ทุนสนับสนุน และให้ใช้วันลาและรับเงินเดือน และด้านสมรรถนะที่คาดหวังเมื่อจบ คือ การปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง การวิจัยและนำผลวิจัยไปใช้ และการให้คำปรึกษา โดยผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะว่า เห็นควรเปิดหลักสูตรดังกล่าว เพื่อที่จะได้ไม่ต้องเดินทางไกล ทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูง และช่วงเวลาที่จัด ควรจัดช่วงที่ไม่มีผลต่อการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อพิจารณาการขึ้นเงินเดือน (รัตนา จารุวรรณ และคณะ, 2561) สอดคล้องกับการศึกษาของโกวิท ประดิษฐ์ผล (2563) ที่ได้ศึกษาปัจจัยการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ได้แก่ ทัศนคติต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนทันสมัย มหาวิทยาลัยมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ อาจารย์ผู้สอนมีชื่อเสียง และเป็นหลักสูตรและสาขาวิชาที่เปิดสอนตรงกับความต้องการของตนเอง และปัจจัยด้านการควบคุมพฤติกรรมมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโท พบว่า ความต้องการพัฒนาวิชาชีพของตนเองในอนาคต ความต้องการพัฒนาศักยภาพและความรู้เพื่อเตรียมความพร้อม และความสามารถในการทำงานได้ ความจำเป็นในตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงขึ้นหรือต้องการเลื่อนตำแหน่งที่ต้องการ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ได้ดำเนินการเปิดสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 เพื่อผลิตบัณฑิตพยาบาลที่ตอบสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะประชาชนใน

เขตสุขภาพที่ 9 นครชัยบุรินทร์ ประกอบด้วย 4 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ โดยเขตสุขภาพที่ 9 มีโรงพยาบาลถึง 89 แห่ง มีจำนวนพยาบาลวิชาชีพจำนวน 12,894 คน ซึ่งจำนวนพยาบาลวิชาชีพที่ศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษายังมีสัดส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนของพยาบาลวิชาชีพในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีมากที่สุดคือ มีจำนวน 46,297 คน จากพยาบาลวิชาชีพทั้งประเทศจำนวน 184,840 คน คิดเป็นร้อยละ 25.05 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ข้อมูลที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นได้แสดงให้เห็นถึงความต้องการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา ที่ยังมีข้อมูลไม่ชัดเจนเกี่ยวกับปัจจัยการส่งเสริมการศึกษาต่อของพยาบาลวิชาชีพ และผลการศึกษาที่ผ่านมา เป็นข้อมูลของความต้องการศึกษาต่อของพยาบาลวิชาชีพในยุคของการจัดการศึกษาที่ยังไม่ได้เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ และยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเท่ากับบริบทของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรต่าง ๆ ในประเทศไทยและทั่วโลกได้เน้นการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcomes-Based Education: OBE) โดยเน้นการวิเคราะห์ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders needs analysis) (มานะ สินธุวงษานนท์, นัฐยา บุญกองแสน, และกชกร หวังเติมกลาง, 2566) การที่สถาบันการศึกษาทางการพยาบาลจะเปิดหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์จากกลุ่มของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญของการจัดหลักสูตรในปัจจุบัน ที่ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ อีกทั้งการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา ยังไม่พบว่ามีการศึกษาความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อการจัดทำหลักสูตรในประเด็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในหลักสูตรดังกล่าว

ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการของพยาบาลวิชาชีพในเขตสุขภาพที่ 9 ในการศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต และปัจจัยที่ส่งเสริมการศึกษาของพยาบาลวิชาชีพ รวมถึงการศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ เพื่อนำข้อมูลพื้นฐานดังกล่าวไปใช้ในการผลิตบัณฑิตในระดับบัณฑิตศึกษาที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญของสถาบันการศึกษาพยาบาลในการผลิตบัณฑิตวิชาชีพให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในระดับที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมด้านสุขภาพและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนไทย โดยเฉพาะประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความต้องการการศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตของพยาบาลวิชาชีพในเขตสุขภาพที่ 9

2.2 เพื่อศึกษาเหตุผลในการตัดสินใจศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตของพยาบาลวิชาชีพในเขตสุขภาพที่ 9

2.3 เพื่อศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่ สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

3. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการและเหตุผลในการตัดสินใจศึกษาต่อ รวมถึงคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในเขตสุขภาพที่ 9 ซึ่งเป็นสถานบริการสุขภาพในภาครัฐและภาคเอกชน ในปี พ.ศ. 2566

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 แผนงานวิจัยและวิธีการ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาความต้องการปัจจัยที่ส่งเสริมการศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในเขตสุขภาพที่ 9 และคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

4.2 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในเขตสุขภาพที่ 9 ในเขตนครชัยบุรีรัมย์ ได้แก่ 1) นครราชสีมา 2) ชัยภูมิ 3) บุรีรัมย์ และ 4) สุรินทร์ จำนวน 12,894 คน (ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข, 2566)

กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพในเขตสุขภาพที่ 9 คำนวณโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 375 คน และ

เพื่อป้องกันการตอบกลับแบบสอบถามไม่ครบ ผู้วิจัยจึงเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 20 และจากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า อัตราการตอบกลับของการแจกแบบสอบถามที่ยอมรับได้ไม่ควรต่ำกว่าร้อยละ 20 (นิสาชล รัตนมณี และ ประสพชัย พสุนนท์, 2562) ดังนั้น จึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีก 75 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 450 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ทั้งจากโรงพยาบาลในภาครัฐและภาคเอกชน เป็นโรงพยาบาลสังกัดภาครัฐจำนวน 1,066 แห่ง แบ่งเป็นโรงพยาบาลระดับปฐมภูมิ 977 แห่ง ระดับทุติยภูมิ 78 แห่ง ระดับตติยภูมิ 11 แห่ง และจากโรงพยาบาลภาคเอกชนจำนวน 4 แห่ง โดยแบ่งกลุ่มพยาบาลเป็น 4 จังหวัดในเขตสุขภาพที่ 9 จากพยาบาลวิชาชีพในจังหวัดนครราชสีมาจำนวน 5,452 คน จังหวัดบุรีรัมย์ 3,023 คน จังหวัดสุรินทร์จำนวน 2,487 คน และจังหวัดชัยภูมิจำนวน 1,932 คน คิดเป็นสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดนครราชสีมา 190 คน จังหวัดบุรีรัมย์ 106 คน จังหวัดสุรินทร์จำนวน 87 คน และจังหวัดชัยภูมิจำนวน 67 คน แต่ละจังหวัดมีการสุ่มตัวอย่างตามลักษณะของโรงพยาบาล เป็นโรงพยาบาลภาครัฐและภาคเอกชน โดยแบ่งสัดส่วนของโรงพยาบาลภาครัฐเป็นร้อยละ 80 คิดเป็น 360 คน และโรงพยาบาลเอกชนเป็นร้อยละ 20 คิดเป็น 90 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างคิดจากสัดส่วนของจำนวนพยาบาลที่ปฏิบัติงานจริงในแต่ละแห่ง รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนตัวอย่างของพยาบาลวิชาชีพในภาครัฐและเอกชน

โรงพยาบาลภาครัฐ (ร้อยละ 80 = 360 คน)		โรงพยาบาลภาคเอกชน (ร้อยละ 20 = 90 คน)	
จังหวัด/ระดับสถานบริการ	จำนวนพยาบาล	จังหวัด/ระดับสถานบริการ	จำนวนพยาบาล
จังหวัดนครราชสีมา (190 คน)			
ระดับปฐมภูมิ 1 แห่ง	2	1 แห่ง	38 คน
ระดับทุติยภูมิ 1 แห่ง	12		
ระดับตติยภูมิ 1 แห่ง	176		
จังหวัดชัยภูมิ (67 คน)			
ระดับปฐมภูมิ 1 แห่ง	2	1 แห่ง	13 คน
ระดับทุติยภูมิ 1 แห่ง	7		
ระดับตติยภูมิ 1 แห่ง	58		
จังหวัดบุรีรัมย์ (106 คน)			
ระดับปฐมภูมิ 1 แห่ง	2	1 แห่ง	21 คน
ระดับทุติยภูมิ 1 แห่ง	15		
ระดับตติยภูมิ 1 แห่ง	89		
จังหวัดสุรินทร์ (87 คน)			
ระดับปฐมภูมิ 1 แห่ง	2	1 แห่ง	18 คน
ระดับทุติยภูมิ 1 แห่ง	16		
ระดับตติยภูมิ 1 แห่ง	69		

จากผลการสำรวจ ผู้วิจัยได้รับ
แบบสอบถามคืนมาจำนวน 394 ชุด ฉบับสมบูรณ์
จำนวน 388 ชุด คิดเป็นร้อยละ 86.22

4.3 เกณฑ์ในการคัดเลือก มีดังนี้

4.3.1 ปฏิบัติงานด้านการพยาบาลใน
ปัจจุบัน

4.3.2 มีความสมัครใจ และยินยอม
เข้าร่วมโครงการวิจัย ไม่จำกัดเรื่องอายุ เพศ และ
ตำแหน่งการทำงาน

4.3.3 ไม่มีความเจ็บป่วยรุนแรงทาง
กายหรือทางจิต

4.3.4 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญา
ตรี/เทียบเท่า

4.4 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล ประกอบด้วย 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบ

แบบสอบถาม เป็นข้อคำถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอง
โดยการทบทวนจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จำนวน
11 ข้อ เป็นข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับ
เรื่อง เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา
ประสบการณ์การทำงานด้านการพยาบาล แหล่งที่มา
ของค่าใช้จ่ายหากเข้ารับการศึกษารายได้ต่อเดือน
ตำแหน่งงานปัจจุบัน สถานที่ปฏิบัติงานในปัจจุบัน
สถานที่พักอาศัยในปัจจุบัน และประวัติการเข้ารับ
การอบรมเฉพาะทางการพยาบาล

ส่วนที่ 2 ความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอง จำนวน 6 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบให้เลือกตอบ เป็นการศึกษาความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในเขตสุขภาพที่ 9 ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยสำรวจเกี่ยวกับความต้องการในการศึกษาต่อและไม่ต้องการศึกษาต่อ (ระบุเหตุผล) ปีที่ท่านสนใจเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาที่สนใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโท แผนการศึกษาที่สนใจ ช่วงเวลาในการจัดการเรียนการสอน เป็นแบบสอบถามโดยทั่วไป 5 ข้อ และมีข้อคำถามเฉพาะในข้อที่ 6 เหตุผลที่เลือกศึกษาต่อที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล (ตอบเฉพาะผู้สนใจ) กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบได้มากกว่า 1 เหตุผล

ส่วนที่ 3 ปัจจัยส่งเสริม/เหตุผลในการศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตของพยาบาลวิชาชีพ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จำนวน 8 ข้อ เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเหตุผลหรือปัจจัยส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพมีความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ประกอบด้วย การพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง ความมั่นคงในชีวิต/รายได้ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การได้รับทุนการศึกษาจากหน่วยงาน/ครอบครัว/อื่นๆ การให้โอกาส/เวลาในการศึกษาต่อจากหน่วยงาน ความต้องการของหน่วยงานให้ศึกษาต่อ และความสะดวกในการเดินทางไปศึกษาต่อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) คะแนนตั้งแต่ 1 หมายถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การแปลผล โดยใช้เกณฑ์การประเมินเป็นคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง เห็นด้วยมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพต่อหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต เป็นแบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีลักษณะคำตอบเป็นแบบเขียนเติมคำ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของคุณลักษณะของบัณฑิตปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ที่พยาบาลวิชาชีพต้องการ หากเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบได้มากกว่า 1 คุณลักษณะ)

4.5 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามทุกฉบับได้รับการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาของหลักสูตร 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีการวิจัย 1 ท่าน แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of consistency: IOC) เท่ากับ 0.93 และทดลองใช้แบบสอบถามปัจจัยส่งเสริม

การศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษากับพยาบาล
วิชาชีพที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 30 คน ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัยจาก
การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค
(Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.84

4.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.6.1 ผู้วิจัยขอรับการพิจารณา

จริยธรรมในการทำวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัย
วงษ์ชวลิตกุล เมื่อได้รับการอนุมัติแล้ว ผู้วิจัยได้ทำ
หนังสือขอเก็บรวบรวมข้อมูล และเข้าพบ
ผู้อำนวยการหรือผู้บริหารของโรงพยาบาล โดยขอ
อนุญาตทำการวิจัยในโรงพยาบาลที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่างทั้งหมดทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน

4.6.2 เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้อำนวยการ
โรงพยาบาลแล้ว ผู้วิจัยได้ประสานกับผู้บริหาร
ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการเก็บข้อมูลในโรงพยาบาล
ทุกแห่งที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และผู้วิจัยประสานงาน
กับผู้ช่วยวิจัย ซึ่งปฏิบัติงานในโรงพยาบาลที่เป็น
กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีการให้รายละเอียดและ
ขั้นตอนการวิจัยแก่ผู้ช่วยวิจัย โดยมีคำตอบแทน
ให้กับผู้ช่วยวิจัยตามงบประมาณที่ได้รับทุน
สนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
ผู้วิจัยได้ส่งแบบเอกสารชี้แจงอาสาสมัครและ
เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย
รวมทั้งแบบสอบถาม 4 ชุด ใช้เวลาประมาณ 30 นาที
โดยผู้ช่วยวิจัยได้ดำเนินการนัดหมายการทำ
แบบสอบถามตามความสะดวกของกลุ่มตัวอย่าง
เมื่อผู้ช่วยวิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างใน
โรงพยาบาลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยมีการประสานงาน
และไปปรับเปลี่ยนแบบสอบถามด้วยตนเอง หรือให้ส่งคืน
แบบสอบถามทางไปรษณีย์ตามความสะดวกของ
ผู้ช่วยวิจัย

4.6.3 ผู้วิจัยติดตามการตอบกลับ
และดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของ
แบบสอบถามจากโรงพยาบาลทุกแห่งทั้งภาครัฐ
และเอกชน โดยเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์
จำนวน 388 ชุด คิดเป็นร้อยละ 86.22 และผู้วิจัย
ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

4.7 การพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ขอรับการรับรองจริยธรรม
จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยใน
มนุษย์ของมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เพื่อพิจารณา
ความเห็นชอบ ซึ่งได้รับอนุมัติ เลขที่หนังสือรับรอง
097/2566 ลงวันที่ 12 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2566
โดยก่อนการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยมีการชี้แจงวัตถุประสงค์
ขั้นตอนการวิจัย และสิทธิของผู้เข้าร่วมการวิจัย
ซึ่งผู้เข้าร่วมสามารถตอบรับหรือปฏิเสธในการเข้าร่วม
การวิจัย ข้อมูลที่ได้เก็บเป็นความลับ การนำเสนอ
ผลการวิจัย เป็นการนำเสนอในภาพรวมเพื่อใช้
ประโยชน์ในการวางแผนการจัดการศึกษาใน
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต การเผยแพร่
ผลงานวิจัยจะเป็นลักษณะทางวิชาการ โดยไม่
ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตและการทำงานของ
กลุ่มตัวอย่างแต่อย่างใด

4.8 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิง
พรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ
ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

5.1 ผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 388 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 95.10 มีอายุในช่วง 22 – 59 ปี อายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 22 – 34 ปี ร้อยละ 54.45 สถานภาพสมรสโสด ร้อยละ 50.30 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 96.60 มีประสบการณ์การทำงานด้านการพยาบาลน้อยกว่า 10 ปี ร้อยละ 53.24 จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 คน ที่ให้ข้อมูลในแผนกที่ปฏิบัติงาน พบว่า ปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรมและศัลยกรรม ร้อยละ 76.77 แผนกกุมารเวชกรรม ร้อยละ 5.05 แผนกสูติ-นรีเวช ร้อยละ 7.74 แผนกผู้ป่วยนอก ร้อยละ 5.72 ห้องพิเศษ ร้อยละ 3.03 และแผนกอื่นๆ ร้อยละ 1.69 แหล่งทุนสำหรับการศึกษาต่อ เป็นทุนส่วนตัว ร้อยละ 33.60 รองลงมาเป็นทุนจากสถานที่ทำงาน ร้อยละ 30.40 รายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 20,000 – 39,999 บาท ร้อยละ 68.60 ตำแหน่งในปัจจุบันเป็นพยาบาลวิชาชีพ ร้อยละ 85.10 โดยส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลหรือโรงพยาบาลศูนย์ ร้อยละ 80.05 สถานที่พักอาศัยของพยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ คิดเป็นร้อยละ 39.84, 16.93, 23.18, และ 20.05 ตามลำดับ เป็นผู้ที่เคยได้รับการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง ร้อยละ

37.28 โดยเข้ารับการอบรมสาขาการพยาบาล ผู้ป่วยผู้ใหญ่วิกฤติมากที่สุด ร้อยละ 13.10 รองลงมา เข้ารับการอบรมสาขาเวชปฏิบัติการรักษาโรคเบื้องต้น ร้อยละ 8.28 และไม่เคยได้รับการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง ร้อยละ 62.72

5.1.2 ความต้องการศึกษาต่อใน

หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตของพยาบาลวิชาชีพในเขตสุขภาพที่ 9

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ร้อยละ 70.88 และต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ร้อยละ 29.12 จากจำนวนผู้ที่ต้องการศึกษาต่อ 109 คน พบว่า ปีที่กลุ่มตัวอย่างต้องการศึกษาต่อมากที่สุดคือปี 2568 ร้อยละ 36.70 และจากจำนวนผู้ที่ต้องการศึกษาต่อ 113 คน สาขาที่กลุ่มตัวอย่างต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทมากที่สุดคือ สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ร้อยละ 48.67 รองลงมา เป็นสาขาการบริหารการพยาบาล ร้อยละ 26.55 ส่วนแผนการศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างต้องการคือ การศึกษาที่เน้นการค้นคว้าอิสระ ร้อยละ 68.14 ซึ่งช่วงเวลาที่กลุ่มตัวอย่างต้องการในการจัดการเรียนการสอนคือ หลักสูตรการเรียนการสอนวันเสาร์-อาทิตย์ ร้อยละ 63.72 นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลสำคัญ หากตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล คือ มีหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการ ร้อยละ 69.03 (กลุ่มตัวอย่างตอบได้มากกว่า 1 เหตุผล) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

ข้อมูลความต้องการศึกษาต่อ	จำนวน	ร้อยละ
ความต้องการศึกษาต่อ	(n = 388)	
ต้องการ	113	29.12
ไม่ต้องการ	275	70.88
ปีที่ต้องการเข้าศึกษาต่อ	(n = 109)	
ปี 2566	3	2.75
ปี 2567	22	20.18
ปี 2568	40	36.70
ปีอื่นๆ	44	40.37
สาขาที่ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท	(n = 113)	
การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ	55	48.67
การพยาบาลเด็ก	5	4.42
การพยาบาลผดุงครรภ์	10	8.84
การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช	3	2.65
การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน	8	7.08
การบริหารการพยาบาล	30	26.55
อื่นๆ	2	1.77
แผนการศึกษาที่ทันต้องการ	(n = 113)	
การจัดการศึกษาที่เน้นวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์	36	31.86
การศึกษาที่เน้นการค้นคว้าอิสระ	77	68.14
ช่วงเวลาที่ต้องการในการจัดการเรียนการสอน	(n = 113)	
หลักสูตรการเรียนการสอนวันราชการ	38	33.63
หลักสูตรการเรียนการสอนวันเสาร์-อาทิตย์	67	59.29
หลักสูตรการเรียนการสอนแบบโมดูล	4	3.54
หลักสูตรการเรียนการสอนแบบอื่นๆ	4	3.54
หากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลเปิดหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตในอนาคต เหตุผลสำคัญที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่สถาบันแห่งนี้คือ	(n = 113)	
อาจารย์มีชื่อเสียง มีคุณภาพ	42	37.17
มีหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการ	78	69.03
ค่าใช้จ่ายในการเรียนสมเหตุสมผลเมื่อเทียบกับสถาบันอื่น	52	46.01
ความสะดวกในการเดินทาง	58	51.33
เหตุผลอื่น ๆ	1	0.88

5.1.3 ปัจจัยส่งเสริมการศึกษาต่อ

ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตของ
พยาบาลวิชาชีพในเขตสุขภาพที่ 9

เมื่อพิจารณาปัจจัยส่งเสริมหรือเหตุผลในการตัดสินใจศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตของพยาบาลวิชาชีพในเขตสุขภาพที่ 9 แปรปัจจัย พบว่า ทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก (Mean = 3.88 – 4.30) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจัยส่งเสริมการศึกษาต่อด้านความต้องการเพิ่มวุฒิการศึกษา และด้านความต้องการความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เป็นสองปัจจัยที่เป็นเหตุผลสำคัญของพยาบาลวิชาชีพในการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ย (Mean) สูงสุดเท่ากับ 4.30 (S.D. = 7.23) ดังตารางที่ 3 และเหตุผลของความไม่ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ของพยาบาลวิชาชีพในเขตสุขภาพที่ 9 ดังตารางที่ 4

5.1.4 คุณลักษณะบัณฑิตที่

พึงประสงค์ตามความคาดหวังของพยาบาล
วิชาชีพ

จากผลการสำรวจคุณลักษณะของบัณฑิตปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพจำนวน 163 ราย ผลการศึกษา พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตที่พยาบาลวิชาชีพกลุ่มตัวอย่างต้องการ 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำทางการพยาบาล ร้อยละ 57.67 2) ความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในสาขาที่ศึกษา ร้อยละ 46.01 และ 3) ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ร้อยละ 16.56 ข้อมูลดังตารางที่ 5

ตารางที่ 3 ปัจจัยส่งเสริมการศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตของพยาบาลวิชาชีพ
ในเขตสุขภาพที่ 9 (n = 347)

ปัจจัยส่งเสริมการศึกษาต่อ	Mean	S.D.	ระดับ
1. ความต้องการความมั่นคงในชีวิต	4.15	.777	มาก
2. ความต้องการรายได้เพิ่ม	4.03	.891	มาก
3. ความต้องการเพิ่มวุฒิการศึกษา	4.30	.723	มาก
4. ความต้องการความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	4.30	.723	มาก
5. การได้รับทุนการศึกษา	4.03	.850	มาก
6. การให้โอกาส/เวลาในการศึกษาต่อจากหน่วยงาน	4.12	.745	มาก
7. ความต้องการของหน่วยงานให้มีบุคลากรระดับปริญญาโทเพิ่มขึ้น	3.88	.873	.873
8. ความสะดวกในการเดินทางไปศึกษาต่อ	3.92	.941	.941

ตารางที่ 4 เหตุผลของความไม่ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์
ของพยาบาลวิชาชีพในเขตสุขภาพที่ 9 (n = 241)

เหตุผลของความไม่ต้องการศึกษาต่อ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว/บุตร	110	45.64
2. ขาดเงินทุนในการศึกษา	73	30.29
3. ไม่มีผลต่อตำแหน่งและความก้าวหน้าในวิชาชีพ	32	13.28
4. ต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรเฉพาะทาง	14	5.81
5. เหตุผลอื่น ๆ	12	4.98

ตารางที่ 5 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของพยาบาลวิชาชีพ (n = 163)

คุณลักษณะฯ ที่พึงประสงค์/สมรรถนะที่คาดหวัง	จำนวน	ร้อยละ
1. ภาวะผู้นำทางการพยาบาล	94	57.67
1.1 มีภาวะผู้นำทางการพยาบาลในยุคดิจิทัล		
1.2 มีภาวะผู้นำ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าคือนอกกรอบ		
2. ความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในสาขาที่ศึกษา ที่น่าเชื่อถือ ทำได้จริง และ ตามมาตรฐานวิชาชีพการพยาบาลภายใต้หลักฐานเชิงประจักษ์	75	46.01
2.1 มีความรู้ ความสามารถทางการพยาบาลเหมาะสมกับยุคสมัยเทคโนโลยีใหม่ ๆ		
2.2 ให้การพยาบาลตามมาตรฐานวิชาชีพการพยาบาลภายใต้หลักฐานเชิงประจักษ์		
2.3 มีความรู้/ทักษะที่น่าเชื่อถือ ทำได้จริง		
2.4 มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความชำนาญสาขาที่ต้องการศึกษาทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติอย่างดีเยี่ยม		
3. ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	27	16.56
4. ทักษะด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมทางการพยาบาล	19	11.66
5. ทักษะการคิดเชิงระบบ และความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาทางการพยาบาล	18	11.04
5.1 มีทักษะการคิดเชิงระบบ ออกแบบระบบบริการพยาบาล		
5.2 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจแก้ปัญหาทางการพยาบาลที่ชัดเจน และทันสมัย		
6. คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	11	6.75
7. ทักษะการบริหารงานที่มีความสุขและมีประสิทธิภาพ	9	5.52
7.1 มีอารมณ์มั่นคง ทำงานร่วมกับผู้อื่นในหน่วยงานได้ และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ในวิชาชีพได้		
7.2 มีความรู้ความสามารถในการบริหารการพยาบาลให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข		

5.2 อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

5.2.1 ความต้องการการศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตของพยาบาลวิชาชีพในเขตสุขภาพที่ 9

กลุ่มตัวอย่างต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ร้อยละ 29.12 โดยสาขาที่กลุ่มตัวอย่างต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทมากที่สุดคือ สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ร้อยละ 48.67 รองลงมา เป็นสาขาการบริหารการพยาบาล ร้อยละ 26.55 การที่กลุ่มตัวอย่างสนใจศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาเพียงร้อยละ 29.12 ซึ่งเป็นอัตราการศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตของพยาบาลวิชาชีพที่ค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานด้านการพยาบาลน้อยกว่า 10 ปี ถึงร้อยละ 53.24 ซึ่งช่วงเวลาหลังสำเร็จการศึกษาของพยาบาลส่วนใหญ่ จะเน้นแรงจูงใจในการสร้างรายได้ และความมั่นคงของการมีครอบครัว มีบุตร และทรัพย์สินอื่นๆ จึงทำให้มีค่าใช้จ่ายในช่วงต้นของการทำงานและต้องรับผิดชอบพันธกิจหลายด้านของชีวิตในวัยผู้ใหญ่ ทำให้ขาดเงินทุนในการศึกษา นอกจากนี้ อาจเกี่ยวข้องกับผลที่จะได้รับจากการไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท โดยกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาครั้งนี้ คิดว่าการศึกษาต่อไม่มีผลต่อตำแหน่งและความก้าวหน้าในวิชาชีพสูงถึงร้อยละ 13.28 และต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรเฉพาะทาง เพราะสามารถช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถเฉพาะสาขาให้แก่พยาบาลวิชาชีพได้ในระยะเวลาอันสั้น สอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง การศึกษาต่อหลังสำเร็จ

การศึกษาของพยาบาลวิชาชีพในประเทศไทยที่ผ่านมา พบว่า พยาบาลวิชาชีพอายุ 20 – 64 ปี จำนวน 18,756 คน มีผู้ศึกษาต่อเพียง 4,199 คน คิดเป็นอัตราอุบัติการณ์การศึกษาต่อเท่ากับ 1.22 ต่อ 100 คน-ปี (95%CI: 1.19-1.26) (ทิพย์รัตน์ สิงห์ทอง และคณะ, 2560)

การที่กลุ่มตัวอย่างต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุมากที่สุด อธิบายได้ว่า สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุเป็นสาขาที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ทางการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ เป็นผู้ป่วยกลุ่มใหญ่ของประเทศที่ต้องการการปฏิบัติการพยาบาลที่เป็นปัญหาสุขภาพที่รุนแรงและซับซ้อน ซึ่งโรงพยาบาลส่วนใหญ่จะมีแผนกของการดูแลผู้ป่วยในวัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุจำนวนมากกว่าผู้ป่วยกลุ่มอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ป่วยในวัยสูงอายุในประเทศไทยที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มประชากรที่มีการเจ็บป่วยและเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลสูงขึ้นและเป็นกลุ่มที่มักอยู่โรงพยาบาลนาน มีปัญหาโรคแทรกซ้อนมากกว่าบุคคลวัยอื่น ผู้สูงอายุจึงเป็นวัยที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคทางด้านร่างกายมากกว่าวัยอื่นๆ โดยเฉพาะกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (ธนันต์ ศุภศิริ และอานนท์ วรยิ่งยง, 2562) ความต้องการการดูแลสุขภาพจากบุคลากรทีมสุขภาพของวัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุจึงต้องสูงขึ้น สอดคล้องกับข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาในครั้งนี้ ที่พบว่า มีพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกอายุรกรรมและศัลยกรรมและแผนกอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้การดูแลผู้ป่วยในวัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุถึง 228 คน จากกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล 297 คน คิดเป็นร้อยละ 76.77 ดังนั้น ความต้องการบุคลากรทีมสุขภาพ

โดยเฉพาะพยาบาลวิชาชีพ จึงอยู่ในระดับสูง และได้รับความสนใจจากพยาบาลวิชาชีพในการศึกษาต่อในสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุมากที่สุด (สมปอง พะมุลิลา และคณะ, 2564; รัตนา จารุวรรณ และคณะ, 2561) ซึ่งจากบทบาทของพยาบาลวิชาชีพที่จะต้องเป็นผู้ที่ให้พยาบาลผู้ป่วยตลอด 24 ชั่วโมง ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขานี้จะได้รับความก้าวหน้าและการยอมรับทั้งด้านการให้บริการและด้านการศึกษาที่ชัดเจน จากสถานบริการสุขภาพ และสถาบันการศึกษาพยาบาล (สมปอง พะมุลิลา และคณะ, 2564; รัตนา จารุวรรณ และคณะ, 2561)

ส่วนสาขาการพยาบาลที่กลุ่มตัวอย่างต้องการศึกษารองลงมา คือ สาขาการบริหารการพยาบาล อธิบายได้ว่า ในปัจจุบันเงื่อนไขของความก้าวหน้าในวิชาชีพการพยาบาลมีความเกี่ยวข้องกับสาขานี้เป็นอย่างมาก ซึ่งหน่วยงานทางการพยาบาลส่วนใหญ่มีการกำหนดคุณสมบัติของการเลื่อนตำแหน่งของผู้บริหารทางการพยาบาลเพื่อการบริหารงาน การบริหารองค์กรและบุคลากร อาทิ หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ควรมีวุฒิการศึกษาอย่างน้อยระดับปริญญาโททางการบริหารการพยาบาล มีประสบการณ์ในวิชาชีพการพยาบาลไม่น้อยกว่า 6 ปี มีความสามารถในการเป็นผู้นำ ด้านการบริหารจัดการ เป็นต้น ซึ่งการศึกษานี้ในครั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งบริหารทางการพยาบาลร้อยละ 14.90 อย่างไรก็ตาม ความก้าวหน้าขององค์กรวิชาชีพพยาบาลในปัจจุบันมีความชัดเจน โอกาสที่พยาบาลวิชาชีพจะขึ้นดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นจึงเป็นไปได้มากขึ้นในแนวทางต่างๆ อาทิ การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในสาขาของ

การบริหารทางการพยาบาล ที่เน้นการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำองค์กร สอดคล้องกับผลการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า หนึ่งในลักษณะองค์การพยาบาล โรงพยาบาลทั่วไปในกำกับของรัฐที่พึงประสงค์ในทศวรรษหน้า คือ ผู้นำองค์กรพยาบาลต้องมีความรู้ด้านการบริหารทางการพยาบาลร่วมกับมีปริญญาโทตามเกณฑ์ของสภาการพยาบาลหรือหน่วยงาน (ปราณี ภูให้ผล, อาริรัตน์ ขำอยู่, และวรรณิ เตียววิศเรศ, 2559) และสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะเฉพาะบุคคลที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารฝ่ายการพยาบาล สังกัดโรงพยาบาลเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า คุณลักษณะเฉพาะบุคคลด้านระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานในวิชาชีพพยาบาล และระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r=.194$, $r=.195$, $r=.214$) ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการศึกษาต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลฯ พบว่า ผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทและสูงกว่ามีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ($\bar{x} = 4.05$, S.D. = 0.39) มากกว่าผู้บริหารฝ่ายการพยาบาลที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = 0.35) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (เนตรชนก ศรีทุมมา, จันทร์จิรา วงษ์ขมทอง, และนงลักษณ์ จินตนาดีลก, 2558) ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรให้การสนับสนุนพยาบาลวิชาชีพในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

5.2.2 เหตุผลในการตัดสินใจศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตของพยาบาลวิชาชีพในเขตสุขภาพที่ 9

เหตุผลในการตัดสินใจศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตของพยาบาลวิชาชีพในเขตสุขภาพที่ 9 พบว่า ทุกปัจจัยมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยส่งเสริมการศึกษาต่อด้านความต้องการเพิ่มวุฒิการศึกษา และด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เป็นสองปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจที่สำคัญของพยาบาลวิชาชีพในการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา อธิบายได้ว่า การตัดสินใจที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาโทนั้นอาจยากลำบากกว่าการศึกษาในหลักสูตรระยะสั้นในสาขาที่พยาบาลวิชาชีพสนใจ ทั้งนี้เนื่องจาก การศึกษาระดับปริญญาโทนั้นต้องใช้ระยะเวลาที่ยาวนานกว่าหลักสูตรระยะสั้นและค่าใช้จ่ายสูงกว่า ดังนั้นปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพมีความต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นในระดับปริญญาโทจึงต้องเป็นแรงจูงใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการได้รับการส่งเสริมความก้าวหน้าทางหน้าที่การงาน และเพิ่มรายได้ สร้างความมั่นคงให้แก่ชีวิตได้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพ Generation Y พบว่า ปัจจัยเดียวที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของพยาบาลวิชาชีพ Generation Y คือ โอกาสก้าวหน้าในอาชีพที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการคงอยู่ของพยาบาลวิชาชีพ ($r=0.26$, $p<0.05$) ผลการวิจัยได้เสนอแนะให้ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพใน Generation Y มีการคงอยู่ในงานให้สูงขึ้น (บุญช่วย ศิลาหม่อม, วรรณิ เตียววิศเรศ,

และอารีรัตน์ ขำอยู่, 2561) อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันภาพของความก้าวหน้าของหน้าที่การงานจากการศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตในประเทศไทยยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร จึงทำให้อัตราของพยาบาลวิชาชีพในการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาของการศึกษานี้ ยังอยู่ในระดับความต้องการศึกษาต่อที่ค่อนข้างต่ำ โดยกลุ่มตัวอย่างได้ให้เหตุผลเกี่ยวกับการไม่เลือกศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา 3 อันดับแรก คือ 1) มีภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว/บุตร ร้อยละ 45.64 2) ขาดเงินทุนในการศึกษา ร้อยละ 30.29 และ 3) ไม่มีผลต่อตำแหน่งและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ร้อยละ 13.28

5.2.3 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

จากผลการศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ที่พึงประสงค์ตามคาดหวังของพยาบาลวิชาชีพพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กลุ่มตัวอย่างต้องการ 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำทางการพยาบาล 2) ความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญในสาขาที่ศึกษา 3) ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้เนื่องจากทั้ง 3 คุณลักษณะนี้เป็นลักษณะของผู้ปฏิบัติในเชิงรุก เป็นผู้นำทางด้านสุขภาพในการจัดการดูแลสุขภาพ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ทางสุขภาพที่ดี ซึ่งคุณลักษณะของมหาบัณฑิตทั้งสามประการ สอดคล้องกับลักษณะของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารฝ่ายการพยาบาล อันประกอบด้วย (1) การคิดและวางแผนเชิงกลยุทธ์อย่างมีนวัตกรรม (2) ความสัมพันธ์กับทุกภาคส่วนในองค์กร (3) การพัฒนาผู้นำของปัจจุบันและอนาคต (4) การดำเนินงานให้สำเร็จ (5) การสร้างพันธมิตร (6) จิตวิญญาณการเป็นองค์กร และ

(7) การกำหนดทิศทาง (จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง, เนตรชนก ศรีทุมมา, และนงลักษณ์ จินตนาติก, 2556) ดังนั้น ผู้บริหารในสถาบันการศึกษาพยาบาลที่ต้องการจัดการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตพึงพิจารณาและวิเคราะห์ รวมถึงการนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับหลักสูตร (Program learning outcomes: PLOs) เพื่อให้การจัดทำหลักสูตรใหม่ เป็นไปตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต และส่งเสริมปัจจัยของการศึกษาต่อของพยาบาลวิชาชีพ เพื่อการพัฒนาวิชาชีพพยาบาล และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตและความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของพยาบาลวิชาชีพในระดับที่สูงขึ้น

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.2.1 ผู้บริหารในระดับสูงของฝ่ายการพยาบาล ควรส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพได้รับโอกาสในการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา หรือ การศึกษาและการฝึกอบรมทุกระดับหลังปริญญาตรีอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

6.2.2 ผู้บริหารของสถาบันการศึกษาพยาบาลที่เปิดหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต ควรเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างน้อย 3 ลักษณะให้แก่บัณฑิต ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ 2) ความเชี่ยวชาญในสาขาที่ศึกษา และ 3) ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

6.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

6.3.1 วิจัยเพื่อติดตามผลการออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตที่มีการประยุกต์ใช้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ทั้ง 3 ลักษณะ โดยกำหนดเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (PLOs) เพื่อให้บัณฑิตในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตเป็นไปตามความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

6.3.2 วิจัยการพัฒนาศักยภาพและการคงอยู่ของพยาบาลวิชาชีพ โดยการส่งเสริมความก้าวหน้าของพยาบาล เช่น ผลของการส่งเสริมศักยภาพของพยาบาลวิชาชีพด้วยการศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตต่อการคงอยู่ของพยาบาลวิชาชีพในองค์กร

7. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้บริหารของมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลที่ได้กรุณาสับสนุนทุนวิจัยในการศึกษาครั้งนี้

8. เอกสารอ้างอิง

1. โกวิท ประดิษฐ์ผล. (2563). *ปัจจัยพยากรณ์การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.*
2. จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง, เนตรชนก ศรีทุมมา, และนางลักษณ์ จินตนาติลก. (2556). *สมรรถนะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารฝ่ายการพยาบาล สังกัดโรงพยาบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน, 20(1), 1-15.*
3. ทิพย์รัตน์ สิงห์ทอง, จิราพร เขียวอยู่, บัณฑิต ถิ่นคำพร, กฤษดา แสงวงศ์, และดวงทิพย์ ชีระวิทย์. (2560). *การศึกษาต่อหลังสำเร็จการศึกษาของพยาบาลวิชาชีพในประเทศไทย. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 26(2), 426-437.*
4. ธนันต์ ศุภศิริ และ อานนท์ วรียงยง. (2562). *การสำรวจสถานะสุขภาพและมุมมองด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชน จังหวัดสระบุรี. เวชสารแพทย์ทหารบก, 72(3), 193-200.*
5. เนตรชนก ศรีทุมมา, จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง, และนางลักษณ์ จินตนาติลก. (2558). *คุณลักษณะเฉพาะบุคคลที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารฝ่ายการพยาบาล สังกัดโรงพยาบาลเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน, 21(3), 440-455.*
6. นิศาชล รัตนมณี และประสพชัย พสุนนท์. (2562). *อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามในงานวิจัยเชิงปริมาณ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธนบุรี, 13(3), 181-188.*
7. บุญช่วย ศิลาหม่อม, วรณี เดียววิศเรศ, และอารีรัตน์ ขำอยู่. (2561). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในงานของพยาบาลวิชาชีพ Generation Y โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง. วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ, 36(1), 62-71.*
8. ปราณี ภูไผ่ผล, อารีรัตน์ ขำอยู่, และวรณี เดียววิศเรศ. (2559). *ลักษณะองค์การพยาบาล โรงพยาบาลทั่วไปในกำกับของรัฐ ที่พึงประสงค์ในทศวรรษหน้า. วารสารโรงพยาบาลชลบุรี, 41(3), 193-200.*
9. พร้อมจิตร์ ห่อนบุญเข็ม. (2561). *ความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการผดุงครรภ์ของพยาบาลวิชาชีพ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ, 41(4), 115-124.*
10. มานะ สีนธวงษานนท์, นัฐยา บุญกองแสน, และกชกร หวังเติมกลาง. (2566). *การศึกษาเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs). วารสารมติเชษฐารามวัดจอมมณี, 6(5), 527-544.*

11. ระบบคลังข้อมูลด้านการแพทย์และสุขภาพ
กระทรวงสาธารณสุข. (2566). รายงาน
ข้อมูลบุคลากรด้านสาธารณสุข ประจำปี
2565. กองยุทธศาสตร์และแผนงาน
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
กระทรวงสาธารณสุข.
12. รัตนา จารุวรรณ และคณะ. (2561).
ความต้องการการศึกษาต่อทางการ
พยาบาลของพยาบาลวิชาชีพใน
กรุงเทพมหานคร. *วารสารเกื้อการุณย์*
มหาวิทยาลัยนวมินทราชิราช, 25(1), 7-24.
13. สมปอง พะมูลิลา, สมจิตต์ ลูประสงค์,
วรรณมน ปาพรม, อมรรัตน์ นธะสนธิ,
สงวน ธาณี, และภูษณิศ มินาเขตร.
(2564). ความต้องการการศึกษาหลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตของพยาบาล
วิชาชีพ ในเขตสุขภาพที่ 10. *วารสาร*
พยาบาลทหารบก, 22(2), 270-277.
14. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
(2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ*
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566
– 2570. สืบค้น 6 ธันวาคม 2566, จาก
<https://www.tnmc.or.th/news/723>
15. อารีวรรณ กลั่นกลิ่น, วาสนา อุป้อ. (2564).
พยาบาลวิชาชีพกับการเป็นผู้ประกอบการ
ในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการ*
ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์, 3(1), 8-18.
16. Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970).
Determining Sample Size for
Research Activities.
Journal of Educational and
Psychological Measurement, 30(3),
607-610.